

MARJANOVIĆ, Vlado, slikar (Livno, 10. X. 1906 — Krušćica kraj Viteza, 11. IX. 1958). Slikarstvo učio kod B. Čikoša-Sesije u Zagrebu i u ateljeu G. Jurkića u Sarajevu. Diplomirao na Akademiji u Rimu 1928. God. 1932—34. radio zidne slike i izvodio konzervatorske radove u crkvama u Dalmaciji (Vrlika, Knin, Drniš, Zlarin, Primošten, Lovreč). Na realistički način slikao portrete, žanr-prizore i krajolike (*Autoportret*, *Portret žene s djetetom*, *Praskozorje u Krušćici*).

LIT.: S. Tihčić, Stvaranje u samoći, Oslobođenje, 15. IX. 1959.

R.

MARKGRAF, Luka, slikar pavlin (Bamberg ? — samostan Lepoglava, 25. VIII. 1704). Zavjet u Lepoglavu položio 1694; spominje se kao »arte pictor«. Bio je aktivan u vrijeme ukrašavanja samostanskih prostorija oko 1700, kada se slavila 300. godišnjica osnutka samostana. Djela mu nisu očuvana.

LIT.: Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok. — M. Mirković, Ivan Krstitelj Ranger i pavlinsko slikarstvo, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj, 1244—1786, Zagreb 1989.

R.

MARKO ANTONIO, drvorezbar iz Venecije (XVI. st.). God. 1572. izradio je za hvarsku katedralu drvena korska sjedala u kasnogotičkome slogu. Stilska retardacija rezbarija tumači se ugledanjem na starija, propala sjedala u crkvi.

LIT.: C. Fisković, Hvarska katedrala, Split 1976, str. 70.

MARKO IZ APULIJE, slikar (XIV. st.). Obvezao se 1351. u Dubrovniku da će izraditi misal ukrašen minijaturama. Iz dokumenata je poznato da je radio i slike.

LIT.: J. Tadić, Grada.

MARKOJEVIĆ, Božidar Nikolin, slikar (XV. st.). Prvi se put spominje u dubrovačkim dokumentima 1434; obvezuje se 1439. da će izraditi pokrivač sa zlatnim rubom, a 1440. da će oslikati jednu škrinju.

LIT.: J. Tadić, Grada.

MARKO NIKOLETOV, drvorezbar iz Venecije. Obvezao se 1385. u Zadru da će izdijelati šest rezbarenih mreža za ogradu stubišta u kući Banjola de Gallo. Iste je godine izradio za slikara Menegella Ivanova de Canal rezbareni okvir i podlogu za sliku. Spominje se i prilikom izrade rezbarena retabla za gl. oltar stolne crkve u Zadru, što ga je radio zajedno s drvorezbarom Martinom Hermanovim.

LIT.: I. Petricoli, Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike, Zagreb 1972.

R.

MARKOTIĆ, Vladimir, arheolog (Banja Luka, 16. VII. 1920 — Calgary, 18. XI. 1994). Studirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu i Grazu. Doktorirao (1962) s tezom *Starčevo i Vinča* na Harvardovu sveučilištu (SAD). Predavao na sveučilištima u SAD (Indiana, Illinois), od 1965. profesor na Sveučilištu u Calgaryju (Kanada). Bavi se prapoviješću Europe, posebno neolitikom, te srednjovj. hrvatskom umjetnošću i stećcima.

BIBL.: O nekim stilskim promjenama u pretpovijesti, u zborniku: *Adriatica prae-historica et antiqua*, Miscellanea Gregorio Novak dicata, Zagreb 1970; *The Medieval Tombstones of Bosnia and Herzegovina*, Proceedings of the 11th Annual Chacmool Conference, Calgary 1981; *The Vinča Culture*, Calgary 1984.

B. Čk.

MARKOVA SPILJA, prapov. nalazište na krajnjem SZ dijelu otoka Hvara. Debljina kulturnih slojeva iznosi oko 13 m, a sadržavaju nalaze (keramika, životinjska plastika, nakit) iz starijega, srednjega i kasnoga neolitika, eneolitika, brončanoga i željeznoga doba, te iz vremena grč. kolonizacije i rim. vladavine. Neolitička keramika pripada trima kulturnim grupama: nalazi iz starijega neolitika vežu se uz impresso-cardium grupu, iz srednjega uz danijsko-ripolsku i iz kasnoga neolitika uz hvarsku kulturu.

LIT.: G. Novak, Markova spilja na otoku Hvaru, Arheološki radovi i rasprave, 1, Zagreb 1959; II, 1962; IV—V, 1967; VI, 1968; VII, 1974; VII—IX, 1982. — B. Čekić, Kamene i koštane rukotvorine Markove spilje, ibid., VII, 1974; VII—IX, 1982.

B. Čk.

MARKO VENDRAMUSOV, zvonoljevač (Venecija, XIV. st.). Salio je 1336. zvono za crkvu benediktinki u Rabu te zvono na Gospinoj crkvi u Putnikovićima na Pelješcu. Prilikom arh. iskapanja nađeno je njegovo zvono na bos. kraljevskom gradu Bobovcu (izloženo u Zemaljskome muzeju u Sarajevu).

LIT.: P. Anđelić, Bobovac i Kraljeva Sutjeska, Sarajevo 1973.

MARKOVIĆ, Andrija, korčulanski klesar (XV. st.), sin Marka Miličevića, također kamenara. God. 1438. obvezao se s K. Bogdanićem da će Onofriju di Giordanu della Cavi isporučiti s Korčule kamen za gradnju velike česme u Dubrovniku; 1442—45. izradio glavne stupove s kapitelima za katedralu u Korčuli. Suradivao više godina na popravku Kneževa dvora

u Dubrovniku, za koji kleše vijence i dijelove lukova. God. 1444. i 1447. obvezao se ugovorom Jurju Dalmatincu da će isporučiti kamen za gradnju šibenske katedrale. Od njegova imena je patronimik poznate klesarske obitelji → *Andrijići*, a kamenarstvom su se bavila i dva njegova brata *Ratko* i *Ivanac Miličević*.

LIT.: C. Fisković, Korčulanska katedrala, Zagreb 1939, str. 21, 90. — Isti, Naši graditelji i kipari XV i XVI stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 44 i 145. — V. Foretić, Podrijetlo porodice korčulanskih kamenara Andrijića, Peristil, 1960, 3.

R.

MARKOVIĆ, Dimitrije, slikar (Rijeka, 22. XII. 1853 — Zagreb, 14. I. 1919). Školovao se na Umjetničko-obrtnoj školi u Beču (1874—76) i na Akademiji u Firenci (1876—78, 1880/81). Bio je profesor crtanja u Bjelovaru i Osijeku, od 1910. živio u Zagrebu. Slikao portrete, pejzaže iz Istre i S primorja, te pov. i mit. kompozicije (*Posljednji trenuci Katarine Zrinske*, 1904). Bavio se restauriranjem slika.

LIT.: B. Belan, Dimitrije Marković, Osijek 1990. — J. Ambuš, Od Babića do Vidovića (katalog), Zagreb 1993.

O. Šr.

MARKOVIĆ, Georgije, slikar (sred. XIX. st.); bogoslov u Pakracu, potom paroh u Daruvaru, Pakracu i Virovitici. Naslikao 1844. portret Jovana Simonovića, građanina iz Osijeka, a 1855. ikonostas crkve u Virovitici. Njegov sin *Teodosije*, paroh u Daruvaru, naslikao je nekoliko ikonostasa po seoskim crkvama u pakračkoj parohiji, a za vladličanski dvor u Pakracu velike portrete vladike Nikanora Grujića.

MARKOVIĆ, Joakim, slikar (Budim, ? — ?, 1757). Živio oko 1740. u Petrovaradinskoj Šancu. Boravio potom u Severinu kraj Bjelovara. U seoskoj crkvi u Plavšincu kraj Koprivnice naslikao 1750. na podnožju ikonostasa dvije slike: *Dolazak Srba i Hrvata za vrijeme bizantskoga cara Vasilija Makedonca* i *Predaja privilegija iz 1612. predstavnicima srpskoga naroda, od strane cara Rudolfa II.*, prve pov. kompozicije srp. umjetnosti u XVIII. st. Njegovo najbolje očuvano djelo je ikonostas u crkvi Sv. Tome u selu Dišniku iz 1750.

LIT.: D. Medaković, Dve istoriske kompozicije slikara Joakima Markovića iz 1750. Zbornik muzeja primijenjene umjetnosti (Beograd), 1959, 5. — Isti, Ikonostas Joakima Markovića u selu Dišniku, Zbornik za likovne umjetnosti (Novi Sad), 1969, 5.

R.

MARKOVIĆ, Nikola, klesar i graditelj (XV. st.), podrijetlom iz Korčule. Obvezao se da će 1469. s R. Bogosalićem izraditi 11 bifora za Knežev dvor u Dubrovniku; 1470. zajedno grade kameno pjevalište u crkvi Sv. Sebastijana u Dubrovniku. God. 1478. odlazi s Markom Andrijićem u Mantovu, gdje obojica rade na palači Valenti.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 44, 46, 94, 126, 148.

D. Kt.

MARKOVIĆ, Pavao, klesar i graditelj (XV. st.), podrijetlom s otoka Korčule. Izradio 1442. nekoliko kapitela, stupova i dijelove pročelnih vijenaca za Knežev dvor u Dubrovniku, a 1446. sagradio crkvu Sv. Vida u Žrnovu na Korčuli.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 27.

MARKOVIĆ, Vladimir, povjesničar umjetnosti (Daruvar, 11. XII. 1939). Na Filozofskom fakultetu diplomirao 1964, magistrirao 1972. i doktorirao 1978. tezom o zidnome slikarstvu XVII. i XVIII. st. u Dalmaciji. Od 1964. predaje na Odsjeku za povijest umjetnosti zagrebačkoga Filozofskoga fakulteta. Istražuje baroknu arhitekturu i slikarstvo u Hrvatskoj te suvremenu umjetnost.

BIBL.: *Crteži Otona Glihe 1964—68*, ŽU, 1968, 7—8; Anton Erhard Martinelli, graditelj Althanovog dvorca u Čakovcu, Radovi IPU, 1972, 1—2; Barokni dvorci Hrvatskog zagorja, Zagreb 1975; Mit i zbilja na zidnim slikama u Sorkočevićevom ljetnikovcu u Rijeci dubrovačkoj, Prilozi — Dalmacija, 1980; Pietro Passalacqua u Dubrovniku, Peristil, 1981, 24; Gromače — vraćanje izvorima, u monografiji: Oton Gliha, Zagreb 1983; Zidno slikarstvo 17. i 18. stoljeća u Dalmaciji, Zagreb 1985; Prilog slikarstvu 16. stoljeća u Dubrovniku, Peristil, 1984—85, 27—28; O baroknim dvorcima u Hrvatskoj, Radovi IPU, 1987, 11; Slikarstvo, u katalogu: Zlatno doba Dubrovnika, Zagreb 1987; Ljetnikovac Bozdari u Rijeci dubrovačkoj i Marino Groppelli, Prilozi — Dalmacija 1990; Kuća i prostor grada u Dubrovniku nakon potresa 1667. godine, Radovi IPU, 1990, 14; Slika Martina de Vosa u Slanskom primorju kod Dubrovnika, Prilozi — Dalmacija, 1991; Nikola Božidarević u Rimu, u zborniku: Likovna kultura Dubrovnika 15. i 16. stoljeća, Zagreb 1991; Crkva Sv. Servola u Bujama — izgradnja i arhitektura, Peristil, 1991, 34; Neopalladijske jednobrodne crkve 18. stoljeća u sjevernojadranskoj Hrvatskoj, Prilozi — Dalmacija, 1992 (Prijatelj zbornik, II); Hrvatska, u knjizi: The Baroque in Central Europe — Places, Architecture and Art, Venecija 1992; Jednobrodne crkve s parom kapela u Istri iz 17. i 18. stoljeća, Peristil, 1992—93, 35—36.

R.

MARKOVIĆ, Zdenka, književnica (Požega, 10. I. 1884 — Zagreb, 13. XI. 1974). Diplomirala na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, doktorirala 1914. u Fribourgu (Švicarska). Autorica je monografije *Frangeš*